

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 21 mars 1941 kl. 5 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om underlättande i visst hänseende för svenskfödda personer, som förlorat sitt svenska medborgarskap, att återvinna detsamma.

Uti de likalydande, till konstitutionsutskottet hänvisade motionerna nr 72 i första kammaren av herr *Mannerskantz* och nr 107 i andra kammaren av fröken *Andersson m. fl.* hemställdes, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning i syfte att underlätta för svenskfödda personer, vilka förlorat sitt svenska medborgarskap, att återvinna detsamma trots att de sakna tillfredsställande möjligheter att försörja sig och sin familj».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

I 1858 års förordning angående ordningen och villkoren för utländsk mans upptagande till svensk medborgare föreskrevs, att medborgarerätt må kunna vinnas av utländsk man, som 1. uppnått 21 års ålder, 2. äger god frejd, 3. varit boende trenne år i riket och 4. har utväg att sig försörja. Dispens kunde dock under vissa förutsättningar meddelas från det under punkten 3 angivna villkoret men däremot icke från de under punkterna 1, 2 och 4 upptagna. Den nämnda förordningen ersattes år 1924 av lagen om förvärvande och förlust av svenskt medborgarskap. Enligt 5 § i denna lag äger Konungen på ansökan till svensk medborgare upptaga utlänning, som 1. fyllt tjuguettt år, 2. sedan fem år har hemvist här i riket, 3. gjort sig känd för hederlig vandel, samt 4. har möjlighet att försörja sig och sin familj. Finnes sökandens upptagande till svensk medborgare medföra gagn för riket, eller har sökanden förut ägt svenskt medborgarskap, eller föreligga eljest med hänsyn till sökandens förhållanden synnerliga skäl för hans upptagande till svensk medborgare, kan svenskt medborgarskap emellertid beviljas utan hinder av de under punkterna 1 och 2 stadgade villkor. Dispens kan däremot icke meddelas från de under punkterna 3 och 4 upptagna villkor. I proposition till 1923 års riksdag med förslag till ny medborgarskapslagstiftning hade visserligen föreslagits, att dispens även skulle kunna meddelas från de där uppställda kraven på hederlig vandel och för-

sörjningsförmåga såsom villkor för naturalisation. I sitt utlåtande över propositionen framhöll emellertid konstitutionsutskottet, att det vore föga tilltalande att medgiva möjlighet till undantag från dessa båda krav. I de fall, då en sökande bruste i fullgörande av de fordringar, som härutinnan av lagen uppställdes, syntes det nämligen utskottet uppenbart, att medborgarskap ej borde beviljas honom. En sådan uppfattning ansåg sig utskottet med så mycket större styrka kunna hävda, som utskottet genom smärre jämkningar i formuleringen sökt något mildra innebörden av de krav, som i detta hänseende uppställts. I överensstämmelse med vad konstitutionsutskottet år 1923 föreslagit blev förevarande bestämmelse i 1924 års medborgarskapslagstiftning utformad.

Av det föregående framgår, att den visserligen indispensabla regeln om att sökanden för erhållande av svenskt medborgarskap skall hava möjlighet att försörja sig och sin familj avsiktligt så formulerats, att den i tillämpningen medger ett visst mått av diskretionärt bedömande. I praxis har förevarande naturalisationsvillkor icke heller alltid upprätthållits med större stränghet beträffande personer som tidigare varit svenska medborgare. Enligt vad utskottet inhämtat har det ytterst sällan inträffat, att svenskfödda personers ansökningar om naturalisation avslagits på grund av bestämmelsen i medborgarskapslagen om försörjningsförmågan; och antalet sådana fall har icke ökat som följd av de senaste årens händelser. Det i förevarande motioner berörda spörsmålet lär vidare komma att beaktas vid den utredning, varom föranstaltats i anledning av 1938 års riksdags skrivelse (nr 328) med begäran om utredning av frågan angående utlands-svenskarnas rättigheter och skyldigheter i syfte att fastare knyta banden mellan dessa och hemlandet. Utskottet saknar alltså anledning att tillstyrka bifall till motionerna.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 mars 1941.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: Herrar *Hallén*, *Andersson* i Ovanmyra, *Oscar Gottfrid Karlsson*, *Sandegård*, *Per Andersson**, *Thulin*, *Herlitz*, *John Björck*, *Anders Andersson**, *Karl Bodin**, *Härdin*, *Albert Andersson**, *Lindmark**, *Nordström*, *Mosesson*, *Hältgren**, *Fält*, *Nolin**, *Norén** och fru *Björck*.

* Ej närvarande vid justeringen.